

terito, validitati sacramenti non officit, modo reipsa existat: officeret vero intentio sub conditione de futuro suspensa: *hoc patet ex dictis*, p. 435, ubi etiam legitur quod, in administratione sacramenti, conditionem sine ratione sufficienti ponere, peccatum sit mortale.

Quæritur 2º an attentio necessaria sit ad validitatem sacramenti.

R. 1º. Omnes fatentur ministrum voluntarie se distrahitentem in confectione alicujus sacramenti, saltem venialiter peccare, quia deest reverentiae sacramento debitæ: generaliter docent auctores voluntariam distractionem in conficienda sanctissima Eucharistia, peccatum esse mortale, propter magnam hujus sacramenti dignitatem; ubi vero de alio agitur sacramento, dubitant, communius tamen dicentes peccatum tunc non esse mortale, nisi periculum aliud essentiale omittendi existat; *S. Ligorius*, 1, 6, n. 14.

R. 2º. Attentio ministri ad validitatem sacramenti non necessaria est. Nam 4º Concilium Florentinum, essentiam sacramentorum accurate describens, intentionem ministri ut absolute necessariam requirit; silet vero de attentione: ergo non estimavit eam ad essentiam sacramenti pertinere. 2º Actio sine attentione facta potest esse humana, id est, fieri potest cum advertentia intellectus et consensu voluntatis. Ergo. Unde qui inter baptizandum, absolvendum, etc., voluntarie esset distractus, peccaret quidem, sed valide baptizaret, absolveret, etc. *Ita omnes.* Quidam tamen excipiunt Extremam-Uncionem, quia forma ejus est deprecatoria, et preces cum voluntariis distractionibus factæ sunt nullæ: alii autem contendunt preces unctionibus junctas non operari quatenus sunt preces, sed quatenus sunt pars sacramenti, ac proinde attentionem non magis in hoc quam in aliis sacramentis requiri. Res videtur dubia, ac consequenter sacramentum sic certo ministratum sub conditione iterandum esset.

Quæritur 3º an metus ministro sacramenti incussus validitati ejus noceat.

R. Metus, quo stante homo remanet sui compos, validitati sacramenti non nocet, quia non impedit quin actio sit humana. Hinc si sacerdos sub minatione mortis ad baptizandum puerum cogitur, valet Baptismus, nisi talis extiterit metus ut ratio baptizantis omnino perturbata fuerit.

CAPUT SEXTUM.

DE SUBJECTO SACRAMENTORUM.

Concilium Trid. cum in sessione sexta de justificatione egisset, sessionem septimam incipiens, ait: « Consentaneum visum est de sanctissimis Ecclesiæ sacramentis agere, per quæ omnis vera justitia, vel incipit, vel coepit augetur, vel amissa reparatur. » Cum autem justitia augeri non possit in angelis et beatis in celo regnantibus, nec in dæmonibus et damnatis reparari, sequitur sacramenta pro solis hominibus viatoribus existere. Baptismus omnibus conferri potest; Confirmatio et Eucharistia, omnibus fidelibus, etiam ratione destitutis; Pœnitentia, solis adultis qui peccata post Baptismum suum admiserunt; Extrema-Uncio, solis infirmis: feminæ arcentur ab Ordine, et clerici in Ordinibus sacris constituti atque religiosi professi a Matrimonio, *ut de singulis sacramentis tractando ostendemus.*

Certum est Baptismum omnino prærequiri ad validitatem aliorum sacramentorum; quia, ut definiuit Eugenius IV, in Decreto ad Armenos, *vitæ spiritualis janua est.* Tria hic nobis examinanda sunt, scilicet, 1º an intentio in suscipiente ad validitatem sacramenti necessaria sit, 2º quænam dispositiones ad fructum sacramenti percipiendum requirantur, et 3º an sacramenta indignis conferre liceat.

ARTICULUS PRIMUS.

AN INTENTIO IN SUSCIPIENTE AD VALIDITATEM SACRAMENTI
NECESSARIA SIT.

Certum est, ex totius Ecclesiæ fide, doctrina et praxi, nullam requiri intentionem in parvulis et perpetuo amentibus ad validitatem Baptismi, Confirmationis et Eucharistiae, *ut in specialibus de his sacramentis Tractatibus ostendetur*. Hic ergo agitur de solis adultis, et petitur an in eis aliqua intentio sacramentum suscipiendi necessaria sit, et qualis esse debeat.

PROPOSITIO PRIMA.

*Ad validitatem sacramenti aliqua in suscipiente adulto
necessaria est intentio.*

Prob. 1° auctoritate S. Thomæ, 3° part., q. 68, art. 7, ubi dicit: « Ex parte baptizati requiritur voluntas, seu » intentio suscipiendi sacramentum; » 2° auctoritate Benedicti XIV, idem omnino docentis in Instructione incipiente, *Postremo mense*, n. 43 (Bullar. t. II).

Unde, quæcumque sacraenta, excepta Eucharistia, collata dormientibus, ebriis, casu amentibus, qui nullam habuerunt voluntatem ea suscipiendi, nulla sunt, etiam quoad characterem quem tunc non imprimunt.

Diximus *excepta Eucharistia*; quia, cum illud sacramentum permanenti modo subsistat, reipsa nesciis conferunt licet gratiam non producat.

PROPOSITIO SECUNDA.

*Non semper requiritur intentio actualis aut virtualis, sed
quandoque habitualis et interpretativa sufficiunt.*

*Prob. Quod actualis non requiratur, patet ex dictis,
ubi de intentione ministri*, p. 458. Unde sequitur eum

qui voluntarie se distrahit, dum sacramentum sibi confertur, validitatem ejus non destruere. Sed nec virtualis semper necessaria est intentio in suscipiente, sed habitualis quandoque sufficere videtur, 1° ex concilio Carthag. III, anno 397 celebrato, sic se habente, canone 34: « *Ægrotantes, si per se respondere non possunt, cum voluntatis eorum testimonium... dixerint, baptizentur*; » 2° ex S. Aug. narrante, lib. 4 Conf., cap. 4, amicum suum febribus laborantem et sine sensu in sudore lethali jacentem, cum desperaretur, baptizatum esse nescientem, et Baptismus ille, ex contextu, habetur ut validus; 3° ex Decretal., l. 3, tit. 42, cap. 3, ubi Innocentius III, de amentibus et dormientibus sub fine capitis agens, ait Baptismum ipsis in amentia vel in somno collatum valere, *si prius catechumeni extitissent, et habuissent propositum baptizari*; 4° ex Bened. XIV, qui idem habet in Instruct. modo citata, n. 46.

Imo, ad valide suscipiendum Extremæ-Untionis sacramentum, sufficit intentio interpretativa, quæ scilicet nunquam extitit, sed præsumitur a suscipiente habenda, si rationis compos esset; hoc enim evidenter supponit Rituale Romanum, dicens de Extrema-Untione: « *Hoc sacramentum est præbendum sensibus destitutis, qui antea illud petierunt, seu verisimiliter petiissent.* »

Plurimi dicunt sacramenta Confirmationis et Eucharistiae eidem moribundo sensibus destituto conferri posse. Vide S. Ligorium, l. 6, n. 82.

Communius vero docetur intentionem interpretativam ad validam Baptismi et Ordinis susceptionem non sufficere; quia nemo sine propriæ voluntatis influxu graves obligationes his sacramentis annexas contrahere potest.

Quæritur quid sentiendum sit de sacramento similate suscepto.

R. Duplex ea de re prodiit sententia. Alii dicunt sufficere ut intentio cadat in ritum externum materialiter spectatum, modo exterius suscipiens agat serio; quam intentionem communiter vocant externam. Hac opinione admissa, validum esset sacramentum, si quis

illud exterius serio et in debitis circumstantiis susciperet, quamvis interius neque abnueret positive, neque consentiret, imo vero, ut quidam volunt, licet intrinsece contradiceret et reluctaretur. Alii vero communiter et probabilius docent require intentionem quæ cadat in ritum sacramentalem formaliter ut est Ecclesiæ spectatum : quæ intentio vocari solet interna.

ARTICULUS SECUNDUS.

QUÆNAM DISPOSITIONES AD PERCIPIENDUM FRUCTUM SACRAMENTI REQUIRANTUR.

Ubi sacramentum est invalidum, nullus percipitur fructus : verum fieri potest ut sacramentum sit validum, et gratia propter obicem in suscipiente existentem non conferatur. Tria hic inquire possunt, videlicet 1º an fides et sanctitas in suscipiente necessariae sint ad validitatem sacramentorum, 2º an necessariae sint ad fructum eorum percipiendum, et 3º an, remoto obice, gratia sacramentalis reviviscat.

PROPOSITIO PRIMA.

Fides et sanctitas non requiruntur in suscipiente ad validitatem sacramentorum, excepta Pœnitentia.

Prob. 1º ex S. Aug., de Bapt., l. 3, cap. 14, n. 19 :
 « Nec interest, cum de sacramenti integritate tractatur,
 » quid credit et quali fide imbutus sit ille qui accipit
 » sacramentum. Interest quidem plurimum ad salutis
 » viam : sed ad sacramenti quæstionem nihil interest :
 » fieri enim potest ut homo integrum habeat sacramen-
 » tum et perversam fidem. »

*2º Ex S. Th., 3 part., q. 68, art. 8 : « Recta fides bapti-
 » zati non requiritur ex necessitate ad Baptismum, sicut
 » nec recta fides baptizantis, dummodo adsint cætera quæ
 » sunt de necessitate sacramenti. » Ita omnes alii doctores.
 » 3º Ex ratione. Semper Ecclesia prohibuit ne Baptis-*

mus in hæresi susceptus iteraretur : at in suscipiente recta non erat fides, nec a fortiori sanctitas, quæ sine fide existere non potest : ergo.

Dicimus *excepta Pœnitentia*; quia, cum, ex probabilissima sententia, actus pœnitentis materia sint hujus sacramenti, et cum aliunde vera contritio sine fide existere non possit, sequitur sufficientem non dari materiam, recta fide deficiente.

PROPOSITIO SEGUNDA.

Ad percipiendum fructum sacramentorum semper requiriuntur fides et pietas, non vero semper sanctitas.

Prob. prima pars, 1º ex S. Aug. modo citato, qui assert plurimum ad viam salutis interesse quid credit et quali fide imbutus sit ille qui accipit sacramentum; 2º ex conc. Trid., sess. 7, can. 6, definiente sacramenta novæ Legis gratiam conferre obicem non ponentibus : non conferunt ergo obicem ponentibus : porro si quis obex gratiae sacramenti opponi possit, maxime defectus fidei : ergo.

Eodem sensu requiritur etiam pietas, id est, motus religionis erga Deum : repugnat quippe gratiam sanctificantem conferri homini adulto per actum sine ulla pietate ex parte ipsius exercitatum.

Prob. secunda pars, scilicet, non semper requiri sanctitatem ; sunt enim sacramenta mortuorum, primam gratiam ex sua institutione conferentia : at sanctitas in suscipiente non prærequiritur ad hæc sacramenta, alioquin primam gratiam ex institutione sua non conferrent. Prærequiritur vero ad sacramenta vivorum ; hæc enim sacramenta supponunt animam spiritualiter vivere, et non nisi per accidens gratiam primam conferre possunt. Ergo.

PROPOSITIO TERTIA.

Remoto obice, gratia sacramentalis confertur.

Prob. 1º auctoritate omnium moraliter theologorum,

qui libenter admittunt quod ait S. Thomas, 3 part., q. 69, art. 10, agens de gratia Baptismi : « Cum corpus grave generatur, movetur deorsum, nisi sit aliquid prohibens, quo remoto, statim incipit moveri deorsum ; et similiter quando aliquis baptizatur, accipit characterem quasi formam et consequitur proprium effectum, qui est gratia remittens omnia peccata. Impeditur autem quandoque per fictionem : unde oportet quod, remota ea per pœnitentiam, Baptismus statim consequatur suum effectum. »

2º *Ratione.* Baptismus sine fide aut sufficienti contritione susceptus, peccata non remittit : attamen peccata ante Baptismum et in susceptione Baptismi commissa clavibus Ecclesiae subjici non possunt, nec tamen irremissibilia sunt : ergo necesse est ut effectus Baptismi, sublato obice, reviviscat.

Idem dicendum est de Confirmatione, Ordine, Matrimonio et Extrema-Uncione : qui aliquod ex illis sacramentis male suscepit, effectum ejus, propter obicem suspensum, eo instanti percipiet quo, vi contritionis perfectæ vel sacramenti Pœnitentiæ, justificationem obtinebit, modo conjux ejus adhuc vivat, aut ipse ægrotus eadem infirmitate detineatur, si de Matrimonio aut Extrema-Uncione agatur. Vide S. Ligorium, l. 6, n. 87.

ARTICULUS TERTIUS.

AN SACRAMENTA INDIGNIS CONFERRE LICEAT.

Duplicis generis distinguuntur peccatores, occulti scilicet et publici ; item sacramenta petere possunt occulte vel publice. *His prænotatis, sequentia statuenda sunt :*

4º Sacrementum aliquod indigno sine ratione excusanti ministrare, gravissimum est peccatum ; tunc enim nihil minus esset quam sanctum dare canibus, contra prohibitionem Domini, Matth. vii, 6 : *Nolite dare sanctum canibus.* Imo minister inquirere debet, juxta prudentiae regulas et uniuscujusque sacramenti naturam, an petens sit dignus : alioquin fidelis mysteriorum Dei dis-

pensator non esset. Ita P. *Antoine* et alii multi. Alii tamen non pauci et probabilius, ut nobis videtur, inter sacramenta distinguunt, dicuntque ministrum inquirere teneri dispositiones petentis Baptismum, Pœnitentiam in qua munere judicis fungitur, Ordinem ad quem divina necessaria est vocatio, aut Matrimonium propter impedimenta ; cætera vero sacramenta catholicis ea pœnitibus non deneganda esse, nisi de eorum indignitate constet ; quia fideles jus ad ea habent, et ministri non sunt judices, sed tantum dispensatores. S. Ligorius, l. 6, n. 43.

2º Sacraenta negari non possunt peccatori, sive publice sive occulte petenti, si indignitas ejus ex sola confessione noscatur, propter inviolabile confessionis sigillum.

3º Peccatori publico, sive occulte sive publice petenti, deneganda sunt sacramenta nisi sufficientia conversionis signa dederit aut scandalum reparaverit, « ex generali nimirum regula, quæ vetat publicum atque notorium peccatorem ad Eucharistica communionis participatio nem admitti, sive eam publice sive privatum requirat. » Sunt verba Bened. XIV, in Const. *Ex omnibus*, § 3 (Bull. t. iv). Quod de Eucharistia dicitur, de aliis sacramentis, proportione servata, dicendum est.

Ne quidem ad vitandam mortem sacramenta hujus generis indigno conferre liceret ; quia non facienda sunt mala ad alia fugienda mala : porro qui sacramentum aliquod indigno notorio ministraret ad vitandam mortem, faceret malum ut aliud fugeret malum, et publicum aliis daret scandalum, sancta irreverenter tractando : ergo.

Peccatum autem dupli modo notorium esse potest, scilicet *juridice*, si nempe homo per sententiam alicujus tribunalis reus fuerit declaratus ; et *notorietate facti*, si videlicet culpa adeo sit nota, ut nullus aut fere nullus in tota vicinia eam ignorare possit. Sola vero suspicio, vel dubitatio, vel notitia facti aliquibus tantum communicata publicam infamiam non contineret : sufficiens igitur non esset ratio sacramenta denegandi.

Si peccatum sit notorium et pœnitentia incerta, dene-

ganda sunt sacramenta; tunc enim indignitas censeretur publica: si tamen vera esset conversio, licet nondum publica, et sacramentum occulte vel tantum coram testibus mutationem noscentibus peteretur, dari posset, modo non prævideretur scandalum inde obventurum; indignitas enim in eo casu sublata esset.

4º Peccatori occulto occulite petenti neganda sunt sacramenta; nulla quippe est ratio ea tali indigno cum manifesta profanatione conferendi.

5º Peccatori occulto publice petenti negari non possunt sacramenta: id probatur 1º ex S. Aug., Serm. 351, n. 10: « Nos vero a communione prohibere quemquam non possumus... nisi aut sponte confessum, aut in aliquo sive sæculari sive ecclesiastico judicio nominatum atque convictum; » 2º ex S. Th., 3 part., q. 81, art. 2, ad 2, dicente: « Ideo Christus Judam non repulit a communione, ut daret exemplum tales peccatores occultos non esse ab aliis sacerdotibus expellendos; » 3º ex Rituali Romano, de Eucharistia statuente: « Occultos peccatores, si occulte petant, et non eos emendatos agnoverit, repellat; non autem si publice petant, et sine scandalo ipsos præterire nequeat; » 4º ex consensu omnium doctorum et praxi totius Ecclesiæ; 5º ex incommodis alias secururis: vel enim minister crimen probare teneretur, vel non; si prius, onus intolerabile et plerumque impossibile ipsi imponeretur: quomodo enim probare posset crimen occultum? Si posterius, lata sacramentorum ministris aperiretur via quilibet infamandi, et quot inde nascerentur jurgia, scandala, turbationes et Ecclesiæ ac societatis christianaæ detrimenta! Ergo. Ratio fundamentalis est, quod Christus in hoc casu de jure suo cesserit, ut exemplo suo ostendit, communionem Judæ porrigens.

Variæ autem objectiones ex ratione petitæ contra universalem et constantem praxim Ecclesiæ, nullam vim habere possunt, ideoque eas omittimus.

Quæritur an administrationem sacramenti simulare liceat, v. g., ad famam alicujus fidelis tuendam.

R. negative. 1º Quia Innocentius XI sequentem damna-

vit propositionem, n. 29, per decretum diei 2 martii 1679: « Urgens metus gravis est causa sacramenti » administrationem simulandi. » 2º Quia talis simulatio verum esset mendacium actionis, reverentia sacramento debitæ evidenter oppositum. Hinc proferre non licet verba consecrationis super panem et vinum, cum intentione non consecrandi, verba absolutionis super pœnitentem indispositum, hostiam non consecratam alicui fideli dare, etiam ad vitandam mortem sibi vel petenti imminentem.

Similiter, qui sacramenti susceptionem simularet, a peccato mortali nulla ratione excusari posset; quia valde irreverenter sacramentum tractaret, vel nullum redderet, v. g., si ad vitandam infamiam confiteretur, sacramentum suspicere nolens: non vero si, alicujus negotii causa confessionale ingrediens, sacerdotem alloqueretur, de confessione facienda non cogitans; quia tunc vera sacramenti simulatio non existeret. Ita S. Ligorius, l. 6, n. 60.

CAPUT SEPTIMUM.

DE SACRAMENTORUM CÆREMONIIS ET DE SACRAMENTALIBUS.

Cæremoniæ sacramentorum externi sunt religionis actus, ad promovendum Dei honorem, et populi reverentiam erga sacramenta excitandam. Sacramentalia, sic dicta, quia aliquam habeut similitudinem cum sacramentis, quædam sunt religiosæ institutiones ad pietatem populi excitandam et culparum venialium remissionem obtinendam. Dicemus 1º de cæremoniis, et 2º de sacramentalibus.

ARTICULUS PRIMUS.

DE CÆREMONIIS SACRAMENTORUM, QUÆ ETIAM DICUNTUR
RITUS.

Aliæ sunt essentiales, aliæ integrantes et aliæ accidentales. Essentiales illæ sunt sine quibus sacramentum subsistere non potest, ut in Baptismo aquam effundere, verba formæ pronuntiando, panem et vinum ad Sacrificium apponere, chrisma ad Confirmationem, oleum ad Extremam-Uncionem, etc. Illæ cæmoniaæ a Christo sacramentorum auctore fuerunt institutæ. Integrantes eæ sunt quæ ad essentiam sacramenti non quidem pertinent, sed tamen actionem ejus compleat et graviter præscribuntur, ut exorcismi et unctionis chrismatis in Baptismo; panis et vini oblatio, aquæ cum vino commixtio in Sacrificio, etc. Pure accidentales illæ dicuntur quæ nec ad essentiam sacramenti, nec ad complendam actionem ejus necessariæ sunt, ut signa crucis, genuflexiones, etc. De integrantibus et accidentalibus tantum hic agitur, et petitur 1º an bonæ sint et utiles; 2º an Ecclesia habeat auctoritatem eas instituendi; 3º an quæ nunc in Ecclesia Romana existunt laudabiles sint et probandæ; 4º an sit obligatio eas servandi. His quæstis, contra Calvinistas directis, per sequentes satisfacimus propositiones.

PROPOSITIO PRIMA.

Ritus sacramentales, in genere spectati, boni sunt et utiles.

Prob. 1º Quod ab Apostolis usque ad nos semper fuit in usu in omnibus ecclesiis christianis, dici non potest malum vel inutile; ipsi Protestantes hoc principium negare nequeunt: porro ab Apostolis usque ad nos quidam ritus sacramentales semper adhibiti sunt in omnibus ecclesiis christianis, tam in Oriente quam in Occidente, ut innumeris Patrum et Historiæ ecclesiasticæ testimoniis

DE SACRAMENTIS IN GENERE.

constat. 2º Homo ita est constitutus, ut internos fidei, pietatis et religionis sensus habere et diu conservare non possit, nisi quibusdam sensibilibus signis externe moveatur: ergo ritus sacramentales, convenienter instituti et recto fine usurpati, valde sunt utiles ad venerationem rebus sacris conciliandam, pietatemque nostram excitandam; quo enim sensu religionis plerique homines afficerentur erga novæ Legis sacramenta, si viderent ea a sacerdote vestibus consuetis induito sine ulla cæmonia ministrari, per solam materiae et formæ applicationem, v. g., *Ego te baptizo, in nomine Patris, etc.; Hoc est enim corpus meum*, etc. Ergo.

Falsum est igitur 1º ritus sacramentales simplicitati religionis adversari; 2º catholicos essentiam sacramentorum eorumque efficaciam in hujusmodi cæmoniis reponere, ut nos calumniando dicunt hæretici.

PROPOSITIO SECUNDA.

Ecclesia legitimam habet potestatem ritus sacramentales instituendi et mutandi.

Prob. Conc. Trident., traditione et ratione.

1º *Conc. Trident.*, sess. 21, cap. 2: « Praeterea declarat » (synodus) hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, « ut in sacramentorum dispensatione, salva eorum sub- » stantia, ea statueret vel mutaret quæ suscipientium » utilitati seu ipsorum sacramentorum venerationi, pro » rerum, temporum et locorum varietate, magis expedire » judicaret. » Ergo 1º.

2º *Traditione*. B. Paulus, I Cor. xi, 34, dicit: *Cætera au- tem cum venero disponam, de sacra Eucharistia loquens: juxta autem S. Aug., Epist. 54, n. 8, statuit ut Eucha- ristia non nisi a jejunis sumeretur. S. Justinus, Tertul- lianus, Origenes, S. Cyprianus, S. Basilius, S. Cyrillus Hierosol. in Catechesibus, et S. Aug. diversos commemo- rant ritus in administratione sacramentorum, praesertim Baptismi et Eucharistiæ, usitatos; et sæpe pro variis ec-*

clesiis diversos; magna disceptatio circa diem Paschæ, in concilio Nicæno terminata, ritum sacramentalem habebat pro objecto; omnia Ecclesiæ Latinæ ritualia cunctaque Ecclesiarum Orientalium euhologia ritus sacramentales singulis sacramentis proprios et sæpe diversos præscribunt. Ergo 2°.

3° *Ratione.* In omni societate bene ordinata admittenda est potestas ea disponendi et statuendi quæ ratione rerum, temporum et locorum, necessaria vel utilia judicantur: ergo hanc potestatem Ecclesia habere debet in ordine spirituali: ergo 3°, etc. Ergo.

Quod autem Ecclesia libere instituit, pari ratione mutare potest, cum id ipsi expedire visum fuerit.

PROPOSITIO TERTIA.

Ritus sacramentales in Ecclesia Romana nunc existentes laudabiles sunt et probandi.

Prob. Sunt enim 1° antiquissimi et in primis Ecclesiæ sæculis reperiuntur usitati, ut, de singulis sacramentis agendo, ostendemus: at dici non potest ritus tam antiquos et tam universales, laudabiles et probandos non esse. 2° Nullus ex illis ritibus est qui non sit idoneus ad fidem excitandam, pietatem fovendam et reverentiam sacramentis conciliandam, ut unicuique eos sive collective sive seorsim consideranti appareat; Calvinus enim præsertim adversus aquæ baptismalis benedictionem, exorcismos Baptismum præcedentes et usum cereorum in honorem divinæ Eucharistiæ adhibitorum debacchatur: porro illi ritus idonei sunt ad fidem, etc. Quid enim convenientius quam benedicere aquam baptismalem, ut significetur sanctificatio per Baptismum producenda; quam uti exorcismis, ad exprimendum peccati originalis existentiam et dæmonis imperium; quam cereos accendere, ut innotescat divinitas Christi qui est fons veræ lucis, omnem hominem in hunc mundum venientem illuminantis? Ergo, etc. Unde Lutherani et maxime Anglicani

plerosque ritus antiquos in Ecclesia Romana consuetos, in administratione sacramentorum suorum retinuerunt.

Objiciunt Calviniani cæremoniarum apparatus in Ecclesia Romana usitatum, redolere 1° pompam mundanam; 2° Judaismum, qui totus erat in ritibus externis; 3° Paganismum, cuius impi ritus renovantur; 4° oppositum esse verbis Christi prænuntiantis veros adoratores Deum in spiritu et veritate adoratueros.

Verum 1° pompa quam catholici in ecclesiis suis exhibent minime est mundana, cum ad solam Dei gloriam ordinetur. 2° Ritus Judaici erant liciti, cum plerique ab ipso Deo essent instituti: fuerunt quidem abrogati, siue Lex ad quam pertinebant; sed prohibitum non fuit ne alii similes ad mysteria novæ Legis commendanda instuerentur. 3° Multi ritus paganismi non erant mali in se, sed tantum ratione finis, ut, v. g., usus aquæ lustralis, jejunia, virginitas in honorem Vestæ custodita, etc.: cur eosdem aliosve similes ad veri Dei cultum adhibere non licaret? Nonne licitum fuit templa idolorum vero Deo et sanctis ejus dedicare? Ergo. 4° Christus prænuntiavit quidem horam venire quando veri adoratores *Patrem in spiritu et veritate adorarent*, perfectionem religionis suæ in spiritu et veritate præcipue consistere indicans: at ritus sacramentales in Ecclesia Romana usitati hunc cultum internum maxime fovent: ergo verbis Christi non adversantur. Vanæ igitur et futiles argutiæ sunt novatorum objecta.

PROPOSITIO QUARTA.

Ritus pro solemnni sacramentorum administratione præscripti obligant sub peccato.

Prob. 1° Conc. Trid., sess. 7, can. 13: « Si quis dixerit receptos et approbatos Ecclesiæ catholice ritus, in solemnni sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato a ministris pro-

» libitu omitti, aut in novos alias per quemcumque eccliarum pastorem mutari posse; anathema sit. » Ergo 1°.

2° *Ratione*. Ecclesia ritus sacramentales instituendo præcipit eos observari: eos igitur servare sub peccato tenemur. Præterea, si unusquisque pastor eos omittere vel mutare pro libitu posset, magna inde nasceretur confusio in ecclesiis. Ergo 2°.

Peccatum autem est mortale vel veniale, prout omissione aut mutatio est in ritibus essentialibus, integrantibus vel pure accidentalibus. Voluntaria omissio aut mutatio in essentialibus, est mortalis; constat ex dictis ubi de materia et forma: in integrantibus, est etiam mortalis; quia hujusmodi ritus graviter præscripti sunt; in pure autem accidentalibus, omissio aut mutatio sine contemptu, culpam veniale non excederet. *Ita generatim theologi*.

Distinctio inter cæremonias integrantes vel graviter præscriptas et pure accidentales, non facile assignatur; deest enim regula certa; caveant igitur sacramentorum ministri ne aliquid mutant vel omittant ex negligentia et incuria; ideoque sedulo discant regulas in Rituali descriptas.

Diximus pro solemni administratione; quia si adsit ratio sufficiens sacramentum sine solemnitate administrandi, eo ipso ritus pro solemnitate præscripti non obligant.

Quæritur 1° an ritus sacramentales sint iidem in tota Ecclesia Latina.

R. 1° Ritus essentiales sunt iidem ubique, nec variari possunt. 2° Ritus integrantes a primis temporibus existentes, in summa sunt veneratione, et in omnibus ecclesiis saltem Latinis observantur, v. g., exorcismi, insufflatio, salis, salivæ et chrismatis usus in Baptismo; Confiteor, panis et vini oblatio, circumstantiæ vestium sacerdotialium, loci sacri, altaris, etc., in Missæ sacrificio. 3° Ritus pure accidentales variantur pro diversis regnis, provinciis et etiam diœcesibus, nec tamen illa varietas unitati Ecclesiæ nocet, quia non impedit quin

sit unus Dominus, una fides, unum Baptisma, unus Deus et Pater omnium, Eph. iv, 5. Attamen Rituale Romanum, ubi non est aliud legitime approbatum, retinendum ac servandum est.

Quæritur 2° an Ecclesia Romana usum linguae latinæ in sua liturgia convenienter retinuerit?

R. affirmative contra Protestantes, qui contendunt lingua vulgari semper utendum esse, ut quod dicitur intelligent fideles atque fides eorum excitetur; idque ob plures rationes: videlicet 1° ob reverentiam antiquitati debitam et ut primordiales ritus facilius conservarentur integri; 2° ut uniformitas inter varias particulares ecclesiæ existeret; cum enim linguae vulgares sint propemodum innumeræ, si illarum usus adhiberetur in liturgia, nulla tunc possibilis esset uniformitas inter ecclesiæ diversorum regnorum, regionum et provinciarum; imo sæpe varia necessaria forent Ritualia pro eadem diœcesi, quia multiplicia sunt idiomata; 3° propter reverentiam sacris mysteriis debitam; linguae enim viventes valde sunt inconstantes, continuas subeunt mutationes; verba olim clara fiunt obscura, honesta fiunt indecora, et locutiones accuratae prorsus irregulares evadunt: unde ritus ad honorem Dei instituti, in contemptum ejus decursu temporis vergerent; 4° non solum Romana, sed omnes Ecclesiæ Orientales veteri utuntur lingua, vulgo nunc ignota, ut græca, syriaca, armenica. Ergo.

ARTICULUS SECUNDUS.

Multæ numerantur cæremoniæ ecclesiasticæ quæ propter similitudinem cum sacramentis, sacramentalia dicuntur, et ad sex præcipue revocantur, quæ sequenti versu continentur:

Orans, tinctus, edens, confessus, dans, benedicens.

Orans significat Orationem Dominicam aut alias pre-

ces ab Ecclesia præscriptas, vel in Ecclesia solemniter recitatas.

Tinctus significat sumptionem vel aspersionem aquæ benedictæ.

Edens significat panem benedictum qui ab antiquis dicebatur eulogia, vel eulogiarum panis, et dari solebat catechumenis loco Eucharistiae, aut baptizatis in die Paschatis, et etiam nunc datur fidelibus intra Missæ parochialis solemnia.

Confessus denotat confessionem generalem quæ præmittitur Missæ, vel fit in Prima et Completorio.

Dans exprimit eleemosynam nomine Ecclesiæ factam; secus non videretur cur sacramentale esset.

Benedicens significat benedictionem episcopi, vel abbatis, ad quam revocandæ sunt etiam benedictiones alterius prelati et sacerdotis, ut in fine Missæ, post datam communionem, etc.

Ejusdem generis esse videntur tunso pectoris, religiosa benedictio abbatis vel abbatissæ, unctione regum, benedictio mulieris post partum, exorcismi, insufflationes, prima tonsura, consecrationes ecclesiarum, altarium, calicum, agni Dei, id est agni ex cera compositi, a Papa benedicti, ut tanquam symbola Christi, qui est verus agnus Dei, custodiantur; circa quos notat S. Liguarius, l. 6, n. 94, prohibitum esse 1º eos inaurare, vel pingere; 2º eos velut benedictos carius vendere, sed tantum juxta suam materiam.

Certum est 1º usum sacramentalium, v. g., benedictionum, aquæ benedictæ, eulogiarum, etc., antiquissimum esse in Ecclesia, ut historiae ecclesiasticae et liturgiarum non omnino jejunis manifestum est.

Certum est 2º sacramentalia non habere virtutem peccata, etiam venialia, ex opere operato remittendi: ita communissime theologi, contra Scotum et paucos alios, quorum sententia nullo nititur fundamento, sive Scripturæ, sive traditionis.

Certum est 3º sacramentalia non habere gratiam sanctificantem sibi annexam et ex opere operato producen-

dam, sicut sacramenta; sed præcipuos effectus suos ex opere operantis producere, videlicet fidem excitando, devotionem fovendo, explicitam vel implicitam peccatorum venialium detestationem, siveque eorum remissionem procurando. Fatendum est tamen ea vi benedictionis et institutionis Ecclesiae quamdam habere virtutem, et cum objectis ejusdem generis non ita sanctificatis jam confundi non posse, sed, e contra, magnam miceri venerationem.

4º Quædam beneficia corporalia etiam producere possunt sacramentalia, ut sanitatem et dæmonis fugam: hoc inferri posse videtur ex verbis quibus utitur Ecclesia benedicendo aquam, panem, locum, etc.

FINIS TRACTATUS DE SACRAMENTIS IN GENERE.